

Dosarul nr.2r-84/24
2-21162391-01-2r-12022024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, I. Cotruță, I. Țurcan)

DECIZIE

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de Paraschiv Andrei,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Paraschiv Andrei împotriva Guvernului Republicii, Ministerului Energiei al Republicii Moldova, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Primăriei com. Coșnița, r-nul Dubăsari, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz” cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor-naturale în satul Coșnița, r-nul Dubăsari,
împotriva încheierii din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Paraschiv Andrei împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 03 noiembrie 2021, Paraschiv Andrei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, solicitând obligarea părților să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să fie eliberate, până la data de 31 martie 2022, pe numele cetățenilor certificate de proprietate comună asupra instalațiilor tehnice și rețelelor de distribuție a gazelor naturale construite din propriile contribuții fizice și bănești în satul Coșnița, r-nul Dubăsari, cu indicarea valorii și cotei-părți a fiecărui proprietar; răscumpărarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale de la proprietarii comuni să fie pusă în obligația SA „Moldovagaz”, care în prezent gestionează aceste rețele de gaze în mod gratuit, fără compensații materiale.

Prin cererea din 29 noiembrie 2021, reclamantul și-a concretizat pretențiile din acțiune, invocând că i se încalcă dreptul de proprietate și în acest sens a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale construite din surse proprii în satul Coșnița, r-nul Dubăsari, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76, obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină în Guvern privind emiterea hotărârii corespunzătoare, cu

eliberarea certificatelor de privatizare cetățenilor care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale și cu înregistrarea certificatelor de privatizare în oficiile cadastrale, obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină în Guvern cu emiterea hotărârii ca toate rețelele de distribuție a gazelor naturale construite de cetățeni din surse proprii să fie răscumpărate de SA „Moldovagaz”, până la 31 decembrie 2022, precum și repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 de lei (f.d.21-23).

Prin încheierea din 03 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost disjuncte în procese separate, pretenția înaintată de Andrei Paraschiv împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al RM și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76, *de pretențiile înaintate de Paraschiv Andrei împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină la Guvern pentru eliberarea certificatelor de privatizare cetățenilor, care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale și înregistrarea certificatelor de privatizare, obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină la Guvern pentru obligarea SA „Moldovagaz”, până la 31 decembrie 2022, să răscumpere toate rețelele de distribuție a gazelor naturale construite de cetățeni din surse proprii și repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 de lei. S-a reținut pentru examinare în procedura Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (judecătorul Violeta Chisilița) pretențiile de contencios administrativ formulate de Paraschiv Andrei împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină la Guvern pentru eliberarea certificatelor de privatizare cetățenilor, care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale și înregistrarea certificatelor de privatizare, obligarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să intervină la Guvern pentru obligarea SA „Moldovagaz”, până la 31 decembrie 2022, să răscumpere toate rețelele de distribuție a gazelor naturale construite de cetățeni din surse proprii și repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 de lei. S-a declinat competența judecătorului specializat în materie de contencios administrativ de la examinarea cauzei civile, la acțiunea lui Andrei Paraschiv împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al RM și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76 (f.d.34-37).*

Prin încheierea din 09 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost acceptată spre examinare, în procedură contencioasă, acțiunea depusă de Andrei Paraschiv împotriva Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al RM și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76 (f.d.43-44).

La 13 aprilie 2022, Paraschiv Andrei a depus cerere, prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a Primăriei satului Coșnița, r-nul Dubăsari (f.d.49).

La 30 mai 2022, Paraschiv Andrei a depus cerere de modificare și completare a pretențiilor din acțiune, îndreptate împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției Naționale în Energetică și Primăriei comunei Coșnița, r-nul Dubăsari, solicitând obligarea pârâților să recunoască dreptul de proprietate comună a cetățenilor care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale în satul Coșnița, r-nul Dubăsari, cu determinarea valorii totale și a cotei-părți a fiecărei cetățean concret pentru achitarea impozitului pe imobil după eliberarea certificatelor de proprietate și înregistrarea lor la organul cadastral. Reieșind de faptul că, rețelele de distribuție a gazelor naturale sunt gestionate de SA „Moldovagaz” în activitatea de bază, rețelele de distribuție a gazelor naturale să fie răscumpărate în proprietatea SA „Moldovagaz”, care v-a achita și impozitul pe imobil în mod obligatoriu (f.d.85-88).

Prin încheierea protocolară din 08 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SA „Moldovagaz” (f.d.104-105).

La 13 martie 2023, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a depus cerere, solicitând prin prisma art.70 din Codul de procedură civilă, înlocuirea părții în proces Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu succesorul său în drepturi Ministerul Energiei, având în vedere că Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale s-a reorganizat prin dezmembrare (separare) și crearea Ministerului Energiei, care a preluat domeniul energetic (f.d.114).

Prin încheierea protocolară din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă cererea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la succesiunea în drepturi procedurale și s-a înlocuit în proces pârâtul Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu succesorul său în drepturi procedurale Ministerul Energiei (f.d.118-119).

Prin hotărârea din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea civilă depusă de Paraschiv Andrei a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.137).

La 03 mai 2023, Paraschiv Andrei a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, invocând că aceasta este ilegală și neîntemeiată, emisă cu încălcarea dreptului de proprietate. Totodată, a menționat că, apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce îi va fi notificată hotărârea integrală a primei instanțe (f.d.141).

La 20 iulie 2023, Paraschiv Andrei a prezentat apelul motivat împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie recunoscut dreptul de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76 din comuna Coșnița, r-nul Dubăsari, cu determinarea valorii totale și a cotelor-părți a participanților care le-au construit din sure proprii (f.d.164-169).

Prin încheierea din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Paraschiv Andrei și s-a acordat apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, și anume, să prezinte apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 de lei (f.d.171-172).

La 16 octombrie 2023, Paraschiv Andrei a depus cerere, prin care a invocat că apelul motivat l-a depus la 20 iulie 2023, înregistrat sub nr.05-3/3-29450, iar în privința prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 de lei,

apelantul a indicat că această sumă urmează să fie încasată din contul Cancelariei de Stat, reieșind din faptul că Guvernul prin Hotărârea nr.1492 din 28 decembrie 2001 nu a soluționat problema socială privind restituirea cetățenilor a mijloacelor bănești, inclusiv lui personal, care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale și sunt folosite de SA „Moldovagaz” și cine este proprietarul acestor rețele de gaze naturale (f.d.175).

Prin încheierea din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Andrei Paraschiv împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelantul în termenul stabilit de instanța de apel, nu a prezentat apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat (f.d.182-184).

La 22 ianuarie 2024, Paraschiv Andrei a declarat recurs împotriva încheierii din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d.188-190).

În susținerea recursului, Paraschiv Andrei a invocat că, soluția instanței de restituire a apelului său este eronată, deoarece apelul motivat la prezentat la 20 iulie 2023, iar în privința taxei de stat, conform art.85 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în calitate de consumator al gazelor naturale este scutit de la plata taxei de stat. Mai mult ca atât, în prima instanță, taxa de stat nu a fost încasată.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că, copia încheierii din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa de domiciliu a lui Paraschiv Andrei la 23 noiembrie 2023 (f.d.185), cu toate acestea, la dosar nu se atestă date când a fost recepționată de către recurent.

Potrivit informației de pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: <https://cac.instante.justice.md>, încheierea din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată la 30 octombrie 2023.

Totodată, în cererea de recurs, Paraschiv Andrei a invocat că încheierea contestată a recepționat-o la 19 ianuarie 2024.

Astfel, având în vedere că la actele cauzei nu se atestă dovezi când recurentului i s-a comunicat încheierea contestată, recursul declarat de Paraschiv Andrei la 22 ianuarie 2024, se consideră ca fiind depus în termen.

La 12 februarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Energiei, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Primăriei com. Coșnița, r-nul Dubăsari copia cererii de recurs depusă de Paraschiv Andrei, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării a referințelor (f.d. 202).

La 18 martie 2024, prin intermediul poștei electronice, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de Paraschiv Andrei, întrucât recurentul/apelant nu a înlăturat în termenul stabilit de instanța de apel neajunsurile apelului impuse la art.365 CPC și nici nu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat (f.d.209).

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3

judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins și menținută încheierea instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art.427 lit.a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art.364 alin.(1) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.452 din 28.12.2023, în vigoare din 23.01.2024), cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art.365 alin.(1) lit.d) și alin.(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.452 din 28.12.2023, în vigoare din 23.01.2024), în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Conform art.368 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.452 din 28.12.2023, în vigoare din 23.01.2024), dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

Potrivit art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Totodată, în conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.112 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei

luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul. Dacă ultima lună nu are ziua respectivă determinată conform alin.(1), termenul expiră în ultima zi a lunii. Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare. Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen. Dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma dată de drept rezultă că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească.

Conform art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din prevederile art.10 alin.(1) din Codul de procedură civilă rezultă că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Din actele cauzei rezultă că, la 25 aprilie 2023 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Paraschiv Andrei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 03 mai 2023 Paraschiv Andrei a declarat apel nemotivat și fără dovada de plată a taxei de stat împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, invocând că aceasta este ilegală și neîntemeiată, emisă cu încălcarea dreptului de proprietate. Totodată, a menționat că, apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce îi va fi notificată hotărârea integrală a primei instanțe (f.d.141).

La 20 iulie 2023, Paraschiv Andrei a prezentat apelul motivat împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie recunoscut dreptul de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76 din comuna Coșnița, r-nul Dubăsari, cu determinarea valorii totale și a cotelor-părți a participanților care le-au construit din sure proprii (f.d.164-169).

Prin încheierea din 05 septembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău nu a dat curs cererii de apel depusă de Paraschiv Andrei și a acordat apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, și anume, să prezinte apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 de lei (f.d.171-172).

Potrivit avizului poștal de recepție anexat la dosar, apelantul/recurent Paraschiv Andrei a recepționat copia încheierii din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la *11 octombrie 2023* (f.d.174).

Conform art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă potrivit căroră, cererea de chemare în judecată și *actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire*, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Cele menționate denotă că, termenul de 10 de zile stabilit de instanța de apel, pentru ajustarea cererii de apel conform rigorilor prevăzute la art.365 din Codul de procedură civilă, a început să curgă din data de 12 octombrie 2023, ziua imediat următoare de la data recepționării încheierii din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, care a expirat la data de *23 octombrie 2023 (luni) inclusiv*.

Totodată, se reține că, la 16 octombrie 2023, Paraschiv Andrei, fără a prezenta dovada de plată a taxei de stat calculată de instanța de apel în mărime de 112,50 de lei impusă pentru cererea de apel, a depus o cerere, prin care a comunicat instanței de apel că apelul motivat l-a depus la 20 iulie 2023, înregistrat sub nr.05-3/3-29450, iar în privința prezentării achitării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 de lei, a indicat că această sumă urmează să fie încasată din contul Cancelariei de Stat, reieșind din faptul că Guvernul prin Hotărârea nr.1492 din 28 decembrie 2001 nu a soluționat problema socială privind restituirea cetățenilor a mijloacelor bănești, inclusiv lui personal, care au construit rețelele de distribuție a gazelor naturale și sunt folosite de SA „Moldovagaz” și cine este proprietarul acestor rețele de gaze naturale (f.d.175).

Drept consecință, prin încheierea din 24 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, a restituit apelul declarat de Andrei Paraschiv împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu toate documentele anexate la acesta, din motiv că apelantul în termenul stabilit de instanță prin încheierea din 05 septembrie 2023 nu a prezentat apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat (f.d.182-184).

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Paraschiv Andrei, or, Curtea de Apel Chișinău în încheierea din 05 septembrie 2023 a indicat cert termenul (10 zile din momentul recepționării încheierii respective) în interiorul căruia apelantul trebuia să lichideze neajunsurile cererii de apel, cu toate acestea, însă, în termenul acordat, Paraschiv Andrei nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel, în special nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat în mărimea calculată de 112,50 de lei impusă pentru cererea de apel.

Deși, la actele cauzei se atestă cererea de apel motivată depusă de apelant încă la data 20 iulie 2023 (f.d.164), totuși Paraschiv Andrei nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

La caz, de fapt, apelantul parțial s-a conformat rigorilor legale și indicațiilor instanței de apel, prezentând doar apelul motivat, fără dovada de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 de lei.

Potrivit art.2 alin.(1) subpct.1) din Legea taxei de stat nr.1216 din 03.12.1992 (în redacția legii în vigoare la data depunerii apelului) taxa de stat se încasează: pentru cererile de chemare în judecată, pentru cererile terților care au revendicări de sine stătătoare, pentru cererile cu privire la litigiile precontractuale, pentru cererile (plângerile) vizând cauzele cu procedură specială, *pentru plângerile de apel* și de recurs, pentru cererile de revizuire, precum și pentru eliberarea de către instanța judecătorească a copiilor (duplicatelor) de pe documente.

Conform art.3 alin.(1) din Legea taxei de stat nr.1216/1992 (în redacția legii în vigoare la data depunerii apelului), pentru cererile de chemare în judecată, cererile terților care au revendicări de sine stătătoare, pentru cererile privitor la litigiile precontractuale, pentru cererile (plângerile) privitor la cauzele cu procedură specială, pentru cererile de apel și cererile de recurs, pentru cererile de revizuire a hotărârilor instanțelor judecătorești, precum și pentru eliberarea de către instanțele judecătorești a copiilor (duplicatelor) de pe documente: a) pentru cererile de chemare în judecată, privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil - 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice; j) pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești -75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri).

Din prevederile art.4 din Legea taxei de stat (în redacția legii în vigoare la data depunerii apelului), în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Totodată, în conformitate cu art.85 alin.(4) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii în vigoare la data depunerii apelului inițial 03 mai 2023), în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art.86 alin.(1) din Codul de procedură civilă, judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială. Dacă reclamantul nu a plătit în termen taxa de stat, instanța scoate cererea de pe rol.

Reieșind din obiectul acțiunii - recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor naturale, punctul de recepție a gazelor naturale nr.76 din comuna Coșnița, r-nul Dubăsari, cu determinarea valorii totale și a cotelor-părți a participanților care le-au construit din surse proprii, pretenția respectivă se impune cu taxă de stat.

Se remarcă că, instanța de apel în încheierea din 05 septembrie 2023 a calculat taxa de stat impusă pentru cererea de apel reieșind din calculul: 150 de lei din valoarea acțiunii × 75% pentru cererea de apel împotriva hotărârilor primei instanțe = 112,50 de lei.

Ține de menționat că, Paraschiv Andrei nu a contestat încheierea din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în special referitor la impunerea spre plată a taxei de stat pentru cererea de apel și a calculului acesteia.

Pe lângă acestea, atât în apelul inițial (nemotivat), cât și cel motivat, Paraschiv Andrei nu a solicitat instanței de apel scutirea/amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat prin prisma art.85 alin.(4) și art.86 din Codul de procedură civilă.

În contextul expus, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că, potrivit art.85 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în calitate de consumator al gazelor naturale este scutit de la plata taxei de stat și că în prima instanță taxa de stat nu a fost încasată, or, acesta este declarativ și vine în contradicție cu actele cauzei și cadrul legal precitat supra. Faptul că prima instanță a omis să se expună în privința taxei de stat, nu denotă că apelantul nu trebuie să achite taxa de stat impusă prin lege, și anume - pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești -75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri).

În conformitate cu art.56 alin.(1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să pună întrebări altor participanți la proces, martorilor, experților și specialiștilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, *să atace actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.*

Din prevederile art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, reiese că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În conformitate cu art.115 din Codul de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată.

Or, în cazul în care recurentul/apelant Paraschiv Andrei a avut nevoie de un termen suplimentar, în special pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat, prin prisma art.115 din Codul de procedură civilă, era îndreptățit să solicite instanței de apel prelungirea termenului de lichidare a neajunsurilor cererii de apel, drept procedural pe care ultimul nu l-a valorificat.

Dat fiind cele relatate, încheierea din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău este legală și întemeiată, întrucât Paraschiv Andrei odată ce încă la data de 11 octombrie 2023 a recepționat încheierea din 05 septembrie 2023 Curții de Apel Chișinău, urma să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale și să depună diligența necesară pentru a prezenta instanței de apel dovada de achitare a taxei de stat până la expirarea termenului stabilit, după caz, să solicite scutirea/amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat sau prelungirea termenului de lichidare a neajunsurilor cererii de apel, cu prezentarea în acest sens a probelor justificative.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, soluția dată este compatibilă cu standardele înserate în textul art.6§1 din Convenția Europeană

pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or, în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel în cazurile prevăzute de lege (*cauza Tudor-Comerț contra Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009*), la caz, prin impunerea cererii de apel cu plata taxei de stat.

Din considerentele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art.427 lit.a) și art.428 din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Paraschiv Andrei.

Se menține încheierea din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Paraschiv Andrei împotriva Guvernului Republicii, Ministerului Energiei al Republicii Moldova, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Primăriei com. Coșnița, r-nul Dubăsari, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz” cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra rețelelor de distribuție a gazelor-naturale în satul Coșnița, r-nul Dubăsari.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă